

Az első negyedév derültségi adatai a fenti térképen láthatók összegezve (természetesen azon települések mellett vannak a derült éjszakák számát jelző értékek, ahonnan mindhárom hónapról érkezett megfigyelés.

Összesítve az első negyedévet: legtöbb derült éjszaka: Szeged, Békés, Debrecen (44—36%); legkevesebb derült éjszaka: Eger, Hajdúdorog, Gyopárosfürdő (18—22%)

SÁGODI IBOLYA

A villámok "hangja"

Míg a mennydörgés — a villám-ioncsatorna "szétrobbanási" zaja — általában a villám után néhány másodperccel jelentkezik, a címben említett jelenség egyidőben hallatszhat a villámlással. Legtöbbször elég gyengén, csak a legfényesebb szakasz alatt. Úgy néz ki, észrevételében sokat számít az egyéni érzékenység. Zizegés, sístergés, halk csattanás — ezek a leginkább megközelítő jelzők az érzékelt hanghatás leírására. "Olyan, mintha egy égő pukkant volna el halkan" — így egy többfős csoport egybevágó leírása. Régebben ilyenkor arra gondoltam, talán a közeli távvezetékek túlfeszültség-vezető elemei okozzák a hangot. Egészen addig, amíg ilyenektől garantáltan mentes környezetben is tapasztalhattuk. Nem minden villám kelt ilyen érzetet. A tapasztalat szerint viszonylag csekély az összefüggés a villám távolsága, időtartama, energiája és a hanghatás feltűnősége között — bár nem egy szisztematikus megfigyeléssorozatról van szó.

Nos, fényes tűzgömbök esetében is sok beszámoló szól az egyidejű hangjelenségről, amelyekkel sokáig nem tudtak mit kezdeni. Ilyen "elektrofonikus" esemény az MTEH archívumában is szerepel az 1987. szeptember 9-i tűzgömb kapcsán (l. Meteor 1987/11. szám). Tanulság: "hallgassuk" a villámok elektrofonikus hangjait, hogy felkészülhessünk egy nagy tűzgömb megjelenésére.